

UITKIJKEN

Samen zingen

Begin november heeft de kerkenraad in Ons Gebouw een gemeente-avond belegd. Een mooi gevulde avond, waarin we in kleine groepen van alles konden delen over onze gedachten en gevoelens bij kerk-zijn. We werden uitgenodigd om terug te kijken: Wat was fijn? Waar bewaren we goede herinneringen aan?

En ons werd gevraagd om ons heen én vooruit te kijken: Wat bindt ons? Wat drijft ons? Wat verlangen we? Wat hopen we? Wat is de kerk eigenlijk in onze ogen?

Natuurlijk kwamen er die avond niet direct al concrete plannen uit, zo van: ‘even snel’ een ‘routeplan naar de toekomst’ tekenen. Wel

vond ik het mooi om zo van anderen te

horen wat er leeft en zulke gedachten ook zelf te laten opkomen en hardop te kunnen uitspreken.

Wat me daarnaast bijbleef was het zingen. Marieke stelde voor om tot slot met elkaar Lied 418 te zingen: “*God, schenk ons de kracht dicht bij U te blijven*”. Geen pianist? Dan maar geen piano, gewoon a capella. Het klonk als een klok. En ik ervoer het als een gebed. Gewoon samen inzetten en gaan!

Twee keer bidden

Zingen heeft een speciale plek in mijn leven. Misschien ken jij dat ook wel. Je staat lekker te koken, of je bent aan het klussen, aan het opruimen misschien, en ineens sta je te zingen of te neuriën. Iets willekeurig of een liedje dat spontaan in je hoofd is blijven hangen. Dat gaat soms zomaar vanzelf. Ik vind dat troostvol. Het maakt me rustig, merk ik. Ik vermoed ook – in elk geval hoop ik het voor ze – dat voor heel wat kindjes ‘zingen voor het slapen gaan’ nog altijd een fijn ritueel is.

“Zingen maakt blij”, zegt een kinderliedje. Ook in de Bijbel, in veel psalmen, staat wat over zingen. Je kunt God ermee eren, het laat je reflecteren op je leven, het is een manier om tot rust te komen. Maar je kunt er ook blijdschap mee uiten, of verdriet of frustratie – elke emotie kan worden uitgedrukt in een lied of melodie.

“Zingen is twee keer bidden” luidt een oud gezegde, dat volgens mij bij Augustinus vandaan komt. ‘Twee keer’: intenser dus, denk ik dan, anders dan ‘even praten’.

Ik herken dat wel. Zingen kan houvast geven. Soms lukt het niet goed om woorden te bidden die passen – maar in de woorden en de wijs van een lied word ik dan toch ‘meegenomen’; het lied tilt me op, zingend kan ik datgene tot uitdrukking brengen wat ik al pratend niet kan of durf zeggen. Omdat het te moeilijk is, te kwetsbaar of juist te groot of te veelomvattend.

Over een paar weken is het weer Kerst. Licht in de duisternis. Elk jaar weer die periode waarin traditiegetrouw ook veel muziek wordt gemaakt en wordt gezongen. Tegen de klippen op misschien wel, en tegen de tijdgeest in. Door koren, in de kerk. Maar het kan natuurlijk net zo goed gewoon thuis, tijdens een klus die moet worden gedaan. En houd je niet van zelf zingen, dan kun je altijd nog luisteren. We hebben toegang tot enorm veel mooie muziek, via Spotify of andere kanalen, of gewoon, via eigen cd’s of de piano van de burens. Ieder naar eigen smaak en wens.

Niks hoeft, maar dat het kán (nog) – hoe bijzonder is dat.

Gezegende dagen gewenst!
Coosje Haan, redacteur kerkblad

Mienie Baart heeft aan beide ogen een staaroperatie ondergaan. We wensen haar een spoedig herstel toe.

Riet de Langen heeft een nieuwe knie gekregen. Ze is alweer thuis en gaat daar verder revalideren. We hopen dat ze voorspoedig mag herstellen, zodat ze weer kan lopen zonder pijn.

Omzien naar elkaar

Naast degenen die we hier al hebben genoemd zijn er nog meer gemeenteleden die last hebben van ongemak.

Laten we ook denken aan de mensen die alleen zijn. Vooral in deze donkere maanden.

Jubileum

Hans en Anna Geurts-Mooten hopen D.V. op 12 december hun 55-jarig huwelijk te vieren. Wij wensen jullie samen met de kinderen en kleinkinderen en allen die om jullie heen staan een bijzonder mooie dag toe.

*Heer, mensen hebben mensen nodig;
in elkaar kunnen wij de liefde vinden
en in de liefde vinden wij U.*

*Laat ons leven in liefde tot onze medemensen,
zodat wij ook van hen wederliefde ontvangen
die ons sterkt en ontroert.*

*Heer, leer ons liefhebben zoals U het heeft
bedoeld.*

Tot slot: een bijzondere felicitatie

Op 29 oktober mocht ons gemeentelid IJske van Schaik 99 jaar worden.

We hebben haar een bezoekje en bloemen gebracht.

Verhuizing

Op het moment dat ik (Louisa) dit schrijf, peddelen Wim en ik steeds heen en weer tussen Arnhem-Schuytgraaf en Ede. In Ede, in het Beatrixpark, hebben we namelijk een mooi appartement gevonden in een complex van 24 woningen.

Ede is voor ons niet onbekend. Wim is daar opgegroeid en ik heb er eveneens een aantal jaren gewoond. Ook woont er familie van ons.

In de ruim tien jaar als gemeentelid van de PG Driel hebben we veel beleefd en meegemaakt. De fantastische reis naar Polen met koor Impuls zullen wij nooit vergeten. Ook de eerste Gedachtenisdienst niet. In plaats van een kaarsje was er voor ieder overleden gemeentelid een witte roos. De eerste kerstdienst met een prachtig versierde kerk maakte een onuitwisbare indruk.

Zo veel dierbare herinneringen.....

Het viel Ella op dat ik vaak foto's maakte en daarom vroeg zij een keer of ik niet de kerkfotograaf wilde worden. Dit heb ik jaren gedaan en bij bijzondere gelegenheden kreeg iedereen een aantal foto's toegestuurd ter herinnering.

We probeerden altijd mee te leven bij vreugde en verdriet door het sturen van een kaartje of ander blijk van medeleven.

Bij de diaconale werkgroep en een kleine twee jaar bij de diaconie heb ik een steentje bij mogen dragen.

De rommelmarkt was altijd een hele belevenis en de vele potten jam die altijd gemaakt worden, geweldig.

De PG Driel is een kerk waar de gemeenteleden de kerk een heel warm hart toedragen. Het stemt dankbaar dat Wim en ik daar deelgenoot van mochten zijn en we zullen zeker ons gezicht nog eens laten zien.

Het ga jullie allemaal goed!

Louisa Griffioen, mede namens Wim

Verslag kerkenraadsvergadering 29 oktober 2024

1. Welkom

De voorzitter heet de aanwezigen welkom.

2. Opening

Koert vertelt over de net gestarte jeugdkerk. Onderwerp van deze eerste keer was de Bijbel. Hoe zie je die? Ook hier voeren we een soortgelijk gesprek en vertellen we over onze beleving. De jeugdkerk bestaat uit een leuk clubje kinderen, van groep 7 t/m de 2^e klas van het voortgezet onderwijs. Het plan is om een keer een jeugddienst te organiseren.

3. Kerkenraadszaken

- a. Concept Beleidsplan 2024-2026: dit wordt vastgesteld en zal op de website geplaatst worden.
- b. Veilige kerk: Elske is hier nog niet aan toegekomen. Haar voorstel is om een werkgroepje te vormen. Een oproep hiertoe zal worden gedaan tijdens de gemeenteavond.
- c. Gemeenteavond 5 november. Er is een voorbereidend gesprek geweest met Hilda Freije. Voor De Vloedschuur is de samenwerking zoals die nu is, prima. Wij zouden graag wat concretere stappen hierin nemen. Koert vertelt hoe de avond eruit gaat zien. Het wordt een actieve werkvorm, waarbij zal worden gekeken naar het verleden, het heden en de toekomst.
- d. Vacatures: deze worden besproken. Het ziet ernaar uit dat alle vacatures vervuld kunnen worden.

4. Diaconie

Cora doet verslag van de laatste vergadering. Bij het avondmaal zijn de gladde glaasjes voor het druivensap, de andere voor de wijn. Beide zullen op elk dienblaadje staan.

Doel voor dankdag is het deelkastje. Het collecterooster zal binnenkort worden gemaakt.

5. Kerkrentmeesters

- a. Lijst non-respondenten: deze komt de volgende vergadering op de agenda.
- b. Deze week wordt gestart met de voorbereidingen voor de Actie Kerkbalans.
- c. De kerkrentmeesters en het tuinteam werken aan een plan voor de heggen en groenvoorziening op de begraafplaats en rond de kerk, alsmede de bestrating van het pad naar de consistorie.
- d. Waarschijnlijk gaat in de winter een aannemersbedrijf aan de slag met onderhoud aan de toren en het gewelf in de kerk.
- e. De jaarrekening 2023 is toch nog goedgekeurd door het CCBB. Over het beleggingsstatuut bestaat nog wel verschil van mening met het CCBB.
- f. PKN-landelijk heeft een solidariteitsfonds ingesteld om armlastige gemeentes te kunnen ondersteunen. Op zichzelf een sympathieke gedachte, maar de uitwerking lijkt niet erg goed doordacht. PG Driel sluit zich aan bij een groot aantal andere gemeentes en tekent bezwaar aan tegen de regeling.
- g. De tarieven voor het gebruik van de kerk en Ons Gebouw worden per 1 januari 2025 verhoogd op basis van het prijsindexcijfer van het CPB. Publicatie vindt plaats in De Ontmoeting en op de website. Alle vaste gebruikers krijgen hierover bericht.

6. Jeugdwerk

Op 10 november is er een Kliederkerk gepland. Sirkelslag vindt plaats op 15 november. Het adventsproject van Bible Basics is gekozen. Alle verhalen gaan over de plaats Bethlehem, waarbij een soort maquette wordt gemaakt.

Coosje stopt met de kindernevendienst. Gezocht wordt naar uitbreiding van de leiding.

7. Erediensten

Organisatie laatste zondag van het kerkelijk jaar, 24 november. De overledenen van het afgelopen jaar worden herdacht met een roos. De families zullen worden uitgenodigd om de dienst bij de wonen. Bij Ella wordt geïnformeerd hoe dit in voorgaande jaren ging. De diaconie zorgt voor de rozen. Gemeenteleden die een overledene willen herdenken kunnen de naam opgeven bij de scriba.

8. Pastoraat/Wel en wee

Korrie doet hiervan verslag.

9. Rondvraag

- a. Streams van zondagse diensten worden 60-70 keer bekeken.
- b. Met ingang van 1 januari 2025 zal een Padlet Wall van de PG Driel gebruikt worden. Hierop kan informatie geplaatst worden, zoals de orde van dienst. Betrokkenen kunnen deze dan rechtstreeks hier vanaf halen.

10. Sluiting

Arlette sluit af met het gedicht "De weg van hoop" van Vaclav Havèl.

1 december: Bloemen in de dienst

Elke zondagochtend staat er een verse bos bloemen op de liturgische tafel, voor in de kerk. Mooi op zondag, als decoratie, en daarna in de regel bedoeld voor gemeenteleden die we speciaal willen bedanken of die wel wat extra bemoediging kunnen gebruiken. Met deze financiële steun houden we de vaas gevuld.

8 december: Stoelenproject

In de regio Arnhem leven naar schatting zo'n 350 daklozen. Deze daklozen kunnen terecht bij 'Stoelenproject de Duif' in Arnhem. Het project waaraan we bijdragen voorziet deze mensen in de wintermaanden van een sobere slaappleaats en een broodmaaltijd.

Meer lezen? Zie www.nachtopvangdeduif.nl

15 december: Pastoraat

Pastoraat is omzien naar elkaar, aandacht geven aan de ander vanuit geloof, hoop en liefde. Voor mensen in de gemeente én voor mensen daarbuiten, zoals in ziekenhuizen, op Schiphol, in gevangenissen of bij het leger. De Protestantse Kerk ondersteunt met deze actie allerlei vormen van pastoraat buiten de kerkmuren.

22 december: Stichting Hulp Haïti

Een van onze jaarlijks terugkerende collectes is voor Stichting Hulp Haïti. Hiermee dragen we onder meer bij aan medische projecten en aan de verbetering van de leefomstandigheden in dit gebied.

24 december / Kerstnachtdienst: Voedselbank

Ook dit jaar is er i.s.m. de Albert Heijn weer een inzamelingsactie voor de Voedselbank (zie ook op pagina 10). Met onze collecte voor de Voedselbank sluiten we van harte aan bij deze vorm van omzien naar de naaste in nood.

25 december / 1e Kerstdag: Kerk in Actie voor kinderen in de knel

Er is in Oekraïne geen kind dat niet lijdt onder de oorlog. Daarom zet Kerk in Actie zich in voor veiligheid, stabiliteit en psychosociale ondersteuning. Dankzij jarenlange contacten met Oekraïense kerken kan Kerk in Actie overal in dat land deze hulp bieden. Zo worden kerken geholpen bij het verstrekken van voedsel en tijdelijk onderdak. Kinderen hebben er een plek om veilig te spelen en krijgen hulp om hen mentaal gezond te houden of te helpen herstellen van trauma's.

29 december: Het eigen gemeentewerk

Collecte om het werk in onze eigen gemeente te blijven bekostigen.

31 december / oudjaar: Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap

Het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap (NBG) zorgt er al meer dan 210 jaar doelgericht voor dat mensen in binnen- en buitenland toegang krijgen tot de Bijbel. Want, zo stelt het NBG: "De Bijbel verandert mensen. In de Bijbel horen wij Gods boodschap van liefde voor de wereld, die ons in beweging brengt en onze weg verlicht." Met onze bijdrage ondersteunen we hun bijzondere werk.

VAN DE DIACONIE

Hieronder volgt een overzicht van de opbrengst van de uitgangscollecten van 28 juli t/m 6 oktober 2024.

28 juli	Dorcas	€ 74,80
11 augustus	St. Noodfonds Betuwe	€ 49,70
25 augustus	Bloemen in de dienst	€ 48,90
8 september	Restauratie en onderhoud kerk	€ 69,10
15 september	Kerk in Actie / Colombia	€ 44,10
22 september	Hulp Haïti Driel	€ 83,00
6 oktober	Kerk in Actie / Indonesië	€ 49,50

Collecten Diaconie 28 juli t/m 6 oktober: in totaal € 323,35

Collecten Kerkrentmeesters 28 juli t/m 6 oktober: in totaal € 320,85.

Inzameling voor de Voedselbank

Het organiseren van de inzameling voor de Voedselbank is alweer in volle gang. Ook dit jaar gebeurt dit o.a. bij de Albert Heijn in Driel. Vele vrijwilligers hebben zich weer opgegeven om op **13 en 14 december** hieraan bij te dragen.

Ook in een welvarend land als Nederland zijn er nog steeds mensen die zo arm zijn dat ze niet genoeg eten kunnen kopen om dagelijks een gezonde maaltijd te bereiden voor hun gezin. Elke week verstrekt de Voedselbank een aanvullend pakket voedsel aan honderden gezinnen, waaronder heel veel kinderen, in onze omgeving. Met ruim 200 enthousiaste vrijwilligers helpt de Voedselbank deze mensen aan extra voedsel. Zo wordt meteen ook voedselverspilling tegengegaan.

We hebben er vertrouwen in dat we ook vanuit Driel deze organisatie weer kunnen helpen!

KOFFIE-INLOOPOCHTEND WOENSDAG 11 DECEMBER

Gezellig om zo voor de kerstdagen tijdens de koffie-inloop elkaar weer te ontmoeten in Ons Gebouw, onder het genot van een lekker bakkie koffie of thee.

Van harte welkom! Om gewoon bij te kletsen over bijvoorbeeld actuele dingen, over iets leuks, iets moois, met natuurlijk ook de mogelijkheid om iets serieus of ontroerends met elkaar te delen.

*Ben je benieuwd naar ons koffie-uurtje?
Kom gerust eens langs!*

Voor woensdag 11 december ben je van harte uitgenodigd van 10:30 tot 12:00 uur in Ons Gebouw.

En neem gerust je buurvrouw/-man, vriend/vriendin/kennis mee!

Gastvrouw en gastheer: Joke en Hans Houweling.

Hartelijke groeten, we kijken ernaar uit!

TOT SLOT: Reuze bedankt dit jaar weer voor de inzet van alle koffieschenkers, ook voor de zondagochtenden!

KERSTBRUNCH 16 DECEMBER

Ook dit jaar organiseren we weer een kerstbrunch voor onze ouderen, in Ons Gebouw. We willen dit doen op maandag 16 december, aanvang 11:00 uur.

Opgeven kan t/m vrijdag 13 december bij

- Marchien Pranger of
- Korrie Huijgen

Er komt ook een opgavelijst achter in de kerk te liggen. We hopen weer op een gezellige samenkomst.

Hoi allemaal,
Sinterklaas is weer in ons land en dat is altijd een beetje spannend, maar ook een leuke tijd. We zingen dan onder andere “Vol verwachting klopt ons hart”. In de kerk zijn we rond deze tijd ook altijd vol verwachting, namelijk naar de geboorte van Jezus. Deze tijd ‘vol verwachting’ noemen we de Adventstijd. Dit jaar volgen we het programma van Bijbel Basics: *Bestemming Bethlehem!* In de verhalen staat dit keer de stad Bethlehem en de gebeurtenissen die daar plaatsvinden in het middelpunt. Weet jij welke gebeurtenissen, naast de geboorte van Jezus, nog meer plaatsvonden in Bethlehem? Kom elke adventzondag naar de kerk, dan zul je het horen.

Op zondag 10 november hadden we samen met de gezinnen uit Heteren een Kliederkerk, met als thema: Ruth. Er was weer van alles te beleven en te doen. Ik

hoorde van velen terug dat het weer geslaagd was (zie voor een impressie deze foto's).

Op vrijdagavond 15 november (zie de onderste foto op de vorige pagina) speelden we Sirkelslag met de kids uit Driel en Heteren. Een leuk clubje van 6 kinderen. Het was heel gezellig en leuk om te doen. We moesten 5 opdrachten uitvoeren, waarmee punten te verdienen waren. Onze club heeft 387 punten gescoord. Op 28 november wordt de uitslag bekendgemaakt en weten we op welke plek we geëindigd zijn (er doen namelijk heel veel clubs mee, door heel Nederland).

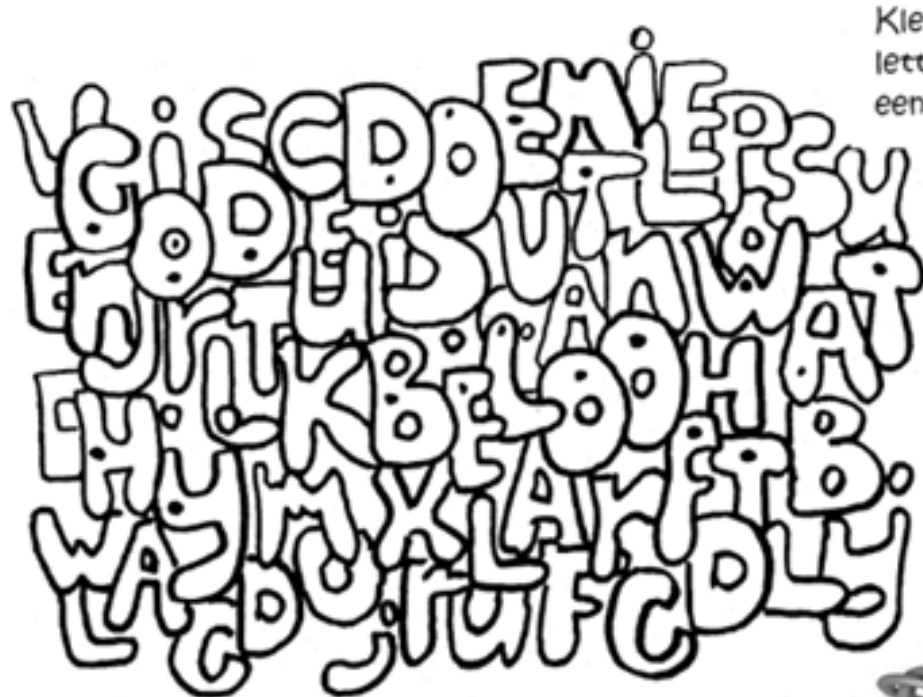
Oproep: Voor de kindernevendienst zijn we weer op zoek naar mensen die ons team willen komen versterken. Lijkt het je leuk, laat het mij dan weten, dan kun je een keer meekijken of het wat voor je is.

Groeten van Elske Quakkelaar (jeugdouderling@pkndriel.nl)

PUZZEL

Hij komt! Hij komt!
En wat doe ik? Wacht ik met trommelende vingers van ongeduld?
Of ben ik zo druk met mijzelf bezig dat er geen plaats meer
voor hem is? Geloof ik nog dat Jezus in mijn wereld komt?

Kleur de letters met een stip!

*In deze rubriek ga ik met mensen uit ons midden in gesprek over iets wat ze graag doen, waar hun hart ligt en wat ze met plezier willen delen. Voor dit nummer zijn dat **Riet en Martien de Langen**.*

Martien zwaait met ingang van januari 2025 af als preekvoorzitter; een mooie aanleiding om eens rustig in te zoomen op hun jarenlange betrokkenheid bij deze gemeente.

“We kunnen onszelf zijn in deze gemeente. Zo ervaren wij dat”

Op mijn vraag hoelang ze al aan de PG Driel verbonden zijn komt het antwoord vlot: 42 jaar. Komend uit gereformeerd Haaksbergen was het voor hen zonneklaar dat ze zich hier zouden aansluiten bij de hervormde (dorps)kerk. Martien: “Dat hoorde meer bij ons.”

Wat vinden jullie zo fijn aan deze gemeente?

Martien: “Je kunt jezelf zijn in onze gemeente. Er is ruimte, zo ervaren wij dat. Het is niet snel: zus en zo moet het. Dat vind ik plezierig. Ik ben bijvoorbeeld lang betrokken geweest bij de PvdA, eerst als lid en later, in Heteren, in de steunfractie. Dat is me vroeger wel aangewreven. Hier in Driel nooit.”

Riet: “En we zetten hier met elkaar de schouders eronder. Daaraan zie je ook hoeveel mensen er betrokken zijn. Dan ervaar je dat de gemeente groter is dan je zondags ziet.”

Een illustratie? Ze kijken elkaar aan. Waar te beginnen?

“De vernieuwing van Ons Gebouw in 1996, dat gebeurde grotendeels met vrijwilligers, net als de renovatie van de kerk zelf, in 2021.

Fantastisch was dat! Met elkaar hebben we toen bijvoorbeeld de hele vloer uitgegraven. Alleen het echte vakwerk werd uitbesteed.”

Kerken(raads)werk

Er liggen heel wat sporen van hen in de kerk. Zo heeft Martien bijna tien jaar in de kerkenraad gezeten; eerst vier jaar in de diaconie en meteen daarna als voorzitter. “Ja, dat ging toen zo. Er was verder niemand die die rol op dat moment ambieerde. En ik wilde het wel doen, vooral ook omdat ik stopte met werken.”

Op mijn vraag naar speciale herinneringen uit die tijd weet hij wel wat op te diepen. “Ik heb namens kerkenraad en gemeente zowel ds. Rien op den Brouw als ds. Ella Kamper mogen verwelkomen. Ik weet nog goed dat we Rien daarbij een rugzak gaven – ik geloof omdat het jeugdwerk toen een behoorlijke plek had in de gemeente.” Hij lacht. “Voor Ella had ik een modeluitvoering van een camper bedacht – vanwege de naam natuurlijk, maar het sloot ook wel aan bij haar reislustige kant.”

Nadat Martien in 2010 uit de kerkenraad ging, kwam Riet er een jaar later in. “Ik heb acht jaar in de diaconie gezeten. Dat paste bij mij: veel praktisch bezig zijn. Vanaf 2006 heb ik me bijvoorbeeld ook jarenlang ingezet voor de kerstvieringen van de Vrouwenbond. Niet dat ik lid was, maar ik deed daar dan het vrije kerstverhaal. Dat vond ik ontzettend leuk om te doen.”

Ook in het jeugdwerk liggen sporen. Martien: “Een aantal jaren heb ik catechisatie gegeven, samen met Nelis van Binsbergen en Kees Roeleveld. Dat waren leuke, levendige tijden, ook als we dingen ondernamen met onze kinderen. Droppings, een playbackshow, kamp – daar bewaar ik goede herinneringen aan.”

Sloten die rollen toen ook aan bij wat je in het dagelijks leven deed?

Martien: “Ja, ik kom uit het personeelswerk; daarin gaat het – heel kort gezegd – veel over de omgang met mensen. En toen ik uit de kerkenraad ging, ben ik dertien jaar lang aan de slag gegaan bij Slachtofferhulp. Het was voor mij dus ook niet vreemd om aan te sluiten bij het team Vertrouwenspersonen van de kerken in deze omgeving; dat ligt in mijn beleving in het verlengde daarvan. We doen het met zeven mensen – mannen en vrouwen – en we bedienen met elkaar twaalf kerkelijke gemeenten in de omgeving. Mooi werk.”

Hij is even stil. “Soms ook moeilijk. Ik heb er veel in meegemaakt. Ik denk aan de ramp met de MH17. In Doesburg was daar een heel gezin bij omgekomen. Ik was als vertrouwenspersoon bij de herdenking betrokken. Heel indrukwekkend om daar bij te zijn. Dat vergeet ik nooit meer.”

En er kwam ook iets anders uit voort, vertelt hij. “Ja, dat heb je soms. Ik maakte in Doesburg kennis met dominee Grandia, die ook bij die familie en de gebeurtenissen daar betrokken was.”

Van het een kwam het ander. “Tja, je bent preekvoorzener of je bent het niet. Dominee Grandia heeft vanaf 2014 zeker tien keer ieder jaar in onze gemeente gepreekt.”

Een vijver vol

Meer dan twintig jaar is Martien nu al verantwoordelijk voor de preekvoorziening. Riet: “En vanaf 2018 doen we het samen. Toen ik uit de diaconie ging, kwam ik erbij, als ondersteuning. Daar ben ik eigenlijk in gerold.”

Martien, droog: “Daar heb je je zelf in gerold.”

Hoe dan ook, het was een bijzondere tijd, zo kijken ze er samen wel op terug. Op 1 januari zwaait Martien af; dan is het mooi geweest.

In welk opzicht was het een mooie, bijzondere tijd?

Riet: “Ik heb er veel van geleerd. Ik vond het eerst best spannend hoor, om zo’n (wildvreemde) dominee gewoon maar te bellen. Ik koos eerst liever de bekenden.” Ze lacht: “Dan liet ik Martien gewoon de onbekenden bellen.”

Martien: “Van lieverlee werden ze allemaal bekender, natuurlijk. We gingen ze bijvoorbeeld ook steeds vaker bij de voornaam noemen; dat deden we in het begin niet. Het geeft ook een band dat we dit werk al zolang doen, dat merk je. We hebben als het ware ‘een vijver vol’ gevormd, waaruit we kunnen vissen. Wie hier vaker kerkt, kan zien dat per jaar verschillende dominees een aantal keren terugkomen. En dat is ook vanwege de sfeer, de warmte die ze hier ervaren.”

Riet vult aan: “Om iets heel praktisch te noemen: voor dominees van veraf heeft Jan Willemsen altijd de koffie klaar.”

“En wat ik mooi vind,” vervolgt ze, “nooit heeft een dominee een afspraak afgezegd ...”

Martien: “Jawel, toch wel. Er was er ooit een die ’s zondagsmorgens om 8:00 uur afbelde, omdat hij ziek geworden was. Tja, dat is natuurlijk niet anders. En dan moet je dus improviseren.”

Hoe gaat dat dan, gaat er dan een protocol in werking?

“Ja, zoiets. Voor zulke gevallen ligt er altijd een ‘noodpreek’ klaar, in de kast in de consistorie. Elsbeth van de Boer – zij was toen scriba – en ik hebben toen samen de dienst geleid, ik de preek, zij de rest.”

Verdriet en geloof

In hun vertellen klinkt veel positiviteit door. Maar dat geloven niet altijd over toppen gaat, beamen ze direct. Ze denken aan hun kleinzoon Niels, de oudste zoon van Koert en Thera en inmiddels een volwassen, sportieve jongeman. Als 1-jarige trof hem een hersenvliesontsteking, waarop een amputatie volgde, eerst van één en ten slotte van beide benen. Riet: “Dat was op het randje, heel spannend en angstig. Ik heb toen gelukkig veel van me af kunnen praten met een schoonzus. Veel gebeden ook in mezelf. Daar werd ik rustig van, weet ik nog, terwijl ik best een opgewonden standje ben.”

Ze denkt even na. “Na Niels kwam er een stilgeboren kleinzoon in het gezin van onze oudste zoon. Dan zoek je als ouders het gebed, ook om het verdriet van je kinderen.”

Martien: “Ik moet nu ook denken aan twee jaar geleden, toen de dokter dacht dat ik longkanker had. Twee weken zaten we in onzekerheid voordat ik hoorde dat het toch niet het geval was.”

Of hij toen bang was? Nee, vooral bedroefd, herinnert hij zich.

“Ik denk dat ik daarin veel van mijn moeder heb. Zij was pas 42 (ik was 10) toen mijn vader overleed. Zij had een groot godsvertrouwen en een rotsvast geloof in het leven na de dood.”

Hij is even stil, om te vervolgen: “Dat laatste weet ik zelf niet. Maar toen mijn jongste broer dertien jaar geleden overleed, heb ik wel heel impulsief gezegd: ‘Tot ziens in Jeruzalem’.”

“Ik laat me graag verrassen”

Riet: “Ik was wel altijd bang voor de dood. Ik heb moeite met het woordje ‘eeuwig’ – dat is zó niet te overzien. Wat is dat: ‘eeuwig’ ...? Toch ben ik er ook nuchterder in geworden, hoe ouder ik word. Ik heb denk ik meer geleerd me eraan over te geven dat ik er geen vat op heb.”

Martien: “Mijn overleden broer was ook mijn maatje. In zijn laatste weken hebben we intensief contact met elkaar gehad, ook over de tijd na het sterven en hoe dat zou zijn. Hij zei toen: ‘Ik laat me graag verrassen.’ Dat vind ik een mooie gedachte.”

Vinden jullie de gemeente van de PG Driel veranderd in al die jaren?

Martien: “Niet wat de sfeer en de betrokkenheid betreft. Ik ervaar nog steeds dezelfde ruimte als toen we hier net kwamen. Maar ja, de gemeente is wel mét ons ouder geworden ...”

Riet: “Ja, dat ervaar ik net zo. Misschien dat we wel zélf ietsje meer veranderen. Je toekomstbeeld verschuift. Ik merk dat ik hoe ouder ik word, meer ga uitreiken naar Boven. Ik ben er meer mee bezig hoe het straks zal zijn ... het grote geheim ...”

Riet en Martien, hartelijk dank voor dit gesprek en jullie openheid!

*Ook iets te delen? Neem gerust contact met me op
(voor gegevens: zie kerkblad)*

Vasthouden door los te laten

Hoe minder verlangen, hoe meer aanwezigheid.
Hoe minder we op de deur bonzen, hoe meer er voor ons
opengaat.
Hoe minder we eisen, hoe meer we de schoonheid van het
geschenk zien.
Hoe minder we verwachten, hoe groter de vreugde
van de verrassing.
Hoe onbaatzuchtiger, hoe meer zelf.
Luidruchtige behoefte sluit ons af van wat nodig is, het is
ons vastklampen dat onze dood is.
Hoe minder we vastklampen, hoe meer we omhelzen.
Hoe minder we vrezen,
hoe meer we liefhebben.

Richard Carter, anglicaanse priester in Londen
Uit: *'The city is my monastery'* ('De stad is mijn klooster')

AGENDA (voor meer informatie, zie elders in dit kerkblad)

Zondagmiddag 1 december: VIS – opening tentoonstelling iconen Jansje Aaltink uit Nijverdal (verder te bezoeken op woensdagochtenden: 10-11:30u). De Voorhof, Kesteren. Ook op 1 december: 15:00 uur: Lezing over iconen door Marijke van Dijk, kunsthistorica.

Woensdagochtend 11 december: Koffie-inloop in Ons Gebouw, 10:30-12:00 uur. Welkom! Gastvrouw en gastheer: Joke en Hans Houweling.

Vrijdag 13 en zaterdag 14 december: Inzamelactie voor de Voedselbank bij de Albert Heijn in Driel: op beide dagen van 10:00 tot 18:00 uur.

Zaterdagavond 14 december: Blijde Kerk Kerstconcert met een optreden van koor Enjoy o.l.v. Hans Grotenbreg: om 19:30 uur in de RK Kerk, Kerklaan 25. Toegang gratis (wel zoals gebruikelijk een deurcollecte). Glühwein na afloop.

Maandag 16 december: Kerstbrunch voor ouderen in Ons Gebouw. Vanaf 11:00 uur. Opgeven kan bij Marchien Pranger of Korrie Huijgen.

Maandagavond 23 december: Verlichte Trekker Optocht Overbetuwe van tientallen tractoren, creatief versierd: 19:30-22:00 uur (voor de route, zie Fb: verlichte.trekker.optocht.overbetuwe).

Dinsdagavond 24 december: Kerstnachtdienst in diverse kerken, waaronder hier in de PG Driel (22:00u) m.m.v. koor Impuls en in de Eusebiuskerk Arnhem m.m.v. Gospelkoor Voices.

Let op: KOPIJ kerkblad januarinumnummer 2025 uiterlijk **di 10 december** aanleveren!

Adres: ontmoetingdriel@gmail.com

Vrede op aarde – maar hóé dan?

De donkerste tijd van het jaar ... De Adventsperiode staat voor de deur. Bij avondwandelingen vielen me de eerste kerstbomen bij mensen thuis al op. Ik ben zelf niet zo vroeg, maar misschien komt het vroeg zetten van de kerstboom wel voort uit het verlangen naar knusheid, licht – als we toch avond aan avond binnen zitten. Het geglim en de lichtjes en het frisse (nep)groen vormen een flink contrast met de wereld buiten de warme woonkamer. Buiten is het guur, nat, grijs. Om het nog maar niet te hebben over wat zich op het wereldtoneel én in eigen land afspeelt.

Naar Kerst toe is het altijd weer een thema: vrede op aarde. Maar hóé dan toch?

Ik zou graag willen zeggen dat in ons land ten minste niet gevochten wordt, maar ook dat is al niet meer waar... Racistisch geweld, ook, opnieuw, in ons land. Dan halen we misschien opgelucht adem, omdat het in Amsterdam was en niet in Driel of Heteren of Tiel, maar ook buiten onze hoofdstad is er genoeg dat zorgen kan baren als het gaat om het bewaren van de vrede.

Het is al sinds mensenheugenis zo dat vrede op aarde niet vanzelfsprekend is. Het is dan ook niet voor niets dat dit in de Bijbel een belangrijk thema is. Met Kerst zullen we er weer volop van zingen. Laten we dat ook zéker doen!

Voor nu wil ik jullie meenemen in een tekst waar ik onlangs in het westen des lands over preekte. Een tekst waarin Jezus concreet maakt hoe we zouden kunnen komen bij vrede op aarde.

In *Mattheüs 5: 33-48*, een gedeelte uit de Bergrede, spreekt Jezus over hoe we met elkaar dienen om te gaan, ook met wie ons vreemd of zelfs vijandig is. Hij maakt dat concreet aan de hand van een aantal voorbeelden. Daarmee wil Jezus zijn hoorders oproepen tot betrouwbaarheid en tot het ruimte laten voor bekering van wie je tegenstander is, door hem of haar een spiegel voor te houden.

Hij zegt dan de volgende dingen:

Laat jullie ja ja zijn, en jullie nee nee.

En ik zeg jullie je niet te verzetten tegen wie kwaad doet, maar wie je op de rechterwang slaat, ook de linkerwang toe te keren.

Als iemand een proces tegen je wil voeren en je onderkleed van je wil afnemen, sta hem dan ook je bovenkleed af.

En als iemand je dwingt één mijl met hem mee te gaan, loop er dan twee met hem op.

Dat is allemaal geen toegeeflijkheid of passieve lijdzaamheid, maar een actieve ontmaskering van de wetteloosheid van de ander. Door deze dingen te doen houd je de ander een spiegel voor waarmee je die ander de mogelijkheid geeft inzicht te krijgen in zijn doen en laten en het ánders te gaan doen. Daden van vriendelijkheid, die mensen de ogen kunnen openen en hun leven, hun levenshouding, kan veranderen.

Dit alles, zegt Jezus, geldt niet alleen voor vrienden, maar ook voor vijanden. *Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: “Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten.” En ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel. Hij laat zijn zon immers opgaan over goede en slechte mensen en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.*

Onze liefde mogen we niet beperken tot een paar mensen aan wie we zelf misschien ook nog weleens wat kunnen hebben of die we toevallig heel aardig vinden. Het uitgangspunt is te allen tijde: medemenselijkheid, humaniteit.

Als je in een ander mens géén mens meer ziet, maar alleen nog een vijand die geslagen, vernederd, gehaat, het land uitgezet of erger nog: uitgeroeid moet worden, dan zijn we eindeloos ver verwijderd van wat Jezus ons hier als opdracht geeft.

Heb je vijanden lief; de ander die je vreemd is, met wie je misschien een beladen geschiedenis hebt... Zie hem of haar als wie je zelf bent: mens. En daarom het liefhebben waard.

Zó doet God dat namelijk: Hij laat zijn zon opgaan over bozen en goeden, en regen neerdalen op rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Want dan blijft de mogelijkheid altijd open dat mensen die op het spoor van de boze en de onrechtvaardigheid gaan hun leven zullen veranderen. Jezus weet dat alleen liefde de kracht heeft om van een vijand een vriend te maken.

Ik besluit graag met woorden van Martin Luther King (1929-1968), die de woorden van Jezus tot in het diepst van zijn wezen begrepen heeft. Hij zei:

*“Onze wereld is in een impasse gekomen.
Haat met haat beantwoorden vermeerdert haat.
Haat kan geen haat verdrijven, dat vermog alleen de liefde.
Het gebod de vijand lief te hebben, is volstrekke noodzaak voor ons voortbestaan.
Jezus heeft niet gezegd: Vind uw vijanden aardig.
Daar mogen we blij om zijn; iemand aardig vinden die onze kinderen bedreigt en bomaanslagen wil plegen op ons huis, is onmogelijk.
Hoe leren we onze vijanden liefhebben?
We moeten het vermogen tot vergeven in ons ontwikkelen;
vergeving betekent verzoening, een opnieuw elkaar ontmoeten.
We moeten nooit vergeten dat we ook in onze ergste vijand een element van goedheid kunnen aantreffen.
We mogen er nooit op uit zijn de vijand te verslaan of te vernederen.
We moeten de weg volgen van begrip, van verlossende goede wil ten opzichte van alle mensen.
[...]
Van alle machten ter wereld
houdt liefde het langste stand.”*

Met groet, ds. Marieke Muijen

BIJ DE DIENSTEN

Bijbelleesrooster

Het leesrooster dat we hieronder vermelden is het oecumenisch (jaar)leesrooster, uitgegeven door de Protestantse Kerk in Nederland.

NB Voorgangers zijn vrij om er in de diensten van af te wijken, dus niet altijd komen de onderstaande bijbelgedeelten ook in de zondagse liturgie terecht.

Zo 1 dec	Zacharia 14:4-9 <i>Eerste zondag van Advent</i>	Lucas 21:25-31
Zo 8 dec	Maleachi 3:1-4 <i>Tweede zondag van Advent</i>	Lucas 3:1-6
Zo 15 dec	Sefanja 3:14-20 <i>Derde zondag van Advent</i>	Lucas 3:7-18
Zo 22 dec	Micha 5:1-6 <i>Vierde zondag van Advent</i>	Lucas 1:39-45
Di 24 dec	Jesaja 8:23b-9:7 <i>Kerstdienst om 22.00u, m.m.v. koor Impuls</i>	Lucas 2:1-20
Wo 25 dec	Jesaja 52:7-10 <i>Eerste Kerstdag</i>	Johannes 1:1-14
Zo 29 dec	Jesaja 61:10-62:3	Lucas 2:33-40
Di 31 dec	Numeri 6:22-27 <i>Oudjaar/Avondgebed om 16:30u in Driel (i.s.m. de Vloedschuurgemeente)</i>	Lucas 2:21

OPPASDIENST VOOR DE ALLERKLEINSTEN

Voor de allerkleinsten (0 t/m 3 jaar) is er tijdens de kerkdienst oppas in Ons Gebouw.

Wil je hiervan gebruikmaken, dan kun je contact opnemen met Cora Camps (*voor gegevens: zie kerkblad*). Dit graag melden uiterlijk vrijdag voor de betreffende zondagsdienst.

VERVOER NAAR DE KERK

Bent u niet in de gelegenheid om zelfstandig naar de kerk te komen, dan willen wij u graag ophalen. Een telefoontje naar de heer Paul Baart en het wordt geregeld. Bij geen gehoor kunt u contact opnemen met Elsbeth van de Boer (*voor hun gegevens: zie kerkblad*).

ROOSTER BLOEMENDIENST

1 december	:	fam. De Langen
8 december	:	fam. Bloed
15 december	:	fam. Van Merkerk
22 december	:	fam. Houweling
25 december	:	fam. Roeleveld
29 december	:	fam. De Langen

KERKDIENTEN

Alle diensten beginnen om 10:00 uur, **tenzij anders vermeld.**

Zondag 1 december   *1^e zondag van Advent*

Voorganger   : ds. H. Keur, Hilversum
Organist   : Freek Withaar
Uitgangscollecte   : Bloemen in de dienst
Koffieschenken   : Ria en Jaap Pranger

Zondag 8 december   *2^e zondag van Advent*

Voorganger   : ds. J. Diepersloot, Wageningen
Organist   : Freek Withaar
Uitgangscollecte   : Stoelenproject de Duif te Arnhem

Zondag 15 december   *3^e zondag van Advent*

Voorganger   : ds. C. Flobbe, Naarden
Organist   : Jaap van der Spek
Uitgangscollecte   : Pastoraat

Zondag 22 december   *4^e zondag van Advent*

Voorganger   : Mw. F. Bunjes, Velp
Organist   : Anja Posthuma
Uitgangscollecte   : Stichting Hulp Haïti Driel

Dinsdag 24 december 22:00 uur

Kerstdienst m.m.v. koor Impuls

Voorganger   : Ds. E. de Waardt, Doorwerth
Organist   : Freek Withaar
Uitgangscollecte   : Voedselbank

Woensdag 25 december   *Eerste Kerstdag*

Voorganger   : Mw. S. Heemskerk, Maurik
Organist   : Freek Withaar
Uitgangscollecte   : Kerk in Actie / Voor kinderen in de knel
Koffieschenken   : Mienie en Paul Baart

Zondag 29 december

Voorganger : Ds. E. Baljet, Arnhem
Organist : Freek Withaar
Uitgangscollecte : Eindejaarscollecte eigen gemeentewerk

Dinsdag 31 december 16:30 uur *Oudjaar / Avondgebed in Driel i.s.m. de Vloedschuurgemeente*

Voorganger : Ds. G. Schouten, Echteld
Organist : Freek Withaar
Uitgangscollecte : Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap

Op weg naar 2025 – in geloof, hoop en liefde

